

БУНЁДКОРЛИК ЛОЙИҲАЛАРИ ТАҚДИМОТ ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 19 ноябрь куни курилиш соҳасига оид лойиҳалар тақдимоти билан танишиди.

Маълумки, Имом Бухорий ёдгорлик мажмусини реконструкция қилиш ва кенгайтириш режалаштирилган. Давлатимиз раҳбари Самарқанд вилоятига ташрифи чоғида бишларни ҳар томонлама чуқур ўйлаб лойиҳалаштириш зарурлигини таъқидларган эди. Шу асосда лойиҳа қайта кўриб чиқилиб, тақомиллаштирилди. Унга кўра, катта масжид, тўртта минора ва кенг айвонлар куриш, хиёбон, унинг атрофидага меҳмонхоналар ҳамда башқа инфраструктура объектлари барпо этиш кўзда тутилган.

Президентимиз тақдимоти билан танишар экан, зиёратчиликни ба бошча сайдхалар учун қулайликларни кенгайтириш бўйича топшириклар берилди.

Шавкат Мирзиёев тақдимоти чоғида мажмумани жаҳон андозалари даражасида сифатли куриш, зиёратчиларга қулайликларни ошириш бўйича катор кўрсатмалар берди.

Тадбирда Ўзбекистон давлат санъат музеининг янги бўйича топшириклини қилинди.

Маданият вазирлиги
хузурдаги Маданият ва санъатни ривожлантириш жамғармаси буортмаси билан дунёта машҳур япон мемори Тадао Андо томонидан ишлаб чиқилган лойиҳага мувофиқ, музейнинг мавжуд биноси ёнида айланас шаклида 3 қавати янги иншоат қад кўтариши кўзда тутилган.

Бу курилишнинг аҳамияти шундаки, музейнинг ҳозирги шароити билан мавжуд

**20 ноябрь — БМТнинг
Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги
конвенцияси қабул қилинган кун**

БОЛА ҲУҚУҚЛАРИ ҲИМОЯСИ — давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бири

Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенция инсон ҳуқуқлари тарихидаги энг муҳим хужжатлардан биридир. Бугун болаларни ҳимоя қилиш ва уларнинг ҳуқуқлари тўлиқ амалга оширилишини таъминлаш мамлакатлар ҳукуматларининг мажбуриятларига айланди. Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенция бунга тўлиқ асос бўла олади.

Бола ҳуқуқлари бўйича халқаро конвенция яратиш фояси 1959 йил Бола ҳуқуқлари ҳакидаги декларацияси қабул қилингандан сўнг пайдо бўлганди. Бирор уни тайёрлаш жараёни кўп вақтни талаб қилиди. 1978 йили нюхоят лойиҳа тайёр бўлгач, Польша ҳукумати уни БМТнинг инсон ҳукуқлари бўйича комиссиясига ўрганиб чиқиши учун тавсия кипди. Комиссия 1979 йил — Халқаро болалар йилида жаҳоннинг турли мамлакатлари ҳукуматлари томонидан тавсия қилинган фикрлар бўйича фаoliyat кўрсатувчи мувофиқлаштирувчи ишчи гурух тузди. Ишчи гурух 10 йил давомида изчиллик билан музокаралар олиб борди.

1989 йил 20 ноябрда БМТ Бош Ассамблеясининг 44/25-резолюцияси билан қабул қилинган, 1990 йил 2 сентябрдан кучга кирган бола ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенция шартнома кучига эга бўлган халқаро ҳукукни ҳужжат саналади. Конвенциянинг

принциплари болага нисбатан ҳар қандай камситишларнинг олдини олиш билан биргана, ҳамма ҳуқуқлар ҳеч қандай истисносиз ҳамма болаларга нисбатан кўлланлади. Давлатнинг вазифаси болани камситишнинг барча шаклларидан ҳимоялаш ва ҳуқуқларни таъминлаш учун зарур чораларни кўришдан иборатdir.

Конвенция кучга кирган санадан этиборан, бола ҳуқуқлари дунёнинг қайси минтақасида бузилимсан, уни ҳимоя қилиш борасида халқаро имконият вужудга кепди. У бола ҳуқуқларни ҳимоя қилишнинг кафолатлари мустаҳкамланган биринчи халқаро ҳуқуқий хужжат хисобланади.

Бугунги кунда юртимизда болаларни ижтимоий, иқтисодий, ҳуқуқий, маънавий жиҳатдан ҳимоя қилиш бўйича жуда кўплаб ишлар амалга оширилмоқда.

Давоми 2-бетда

Миллий тикланишдан - миллий юксалиш сари

ЎЗБЕКИСТОН

Тарихнинг муҳим саҳифалари

**Акмал САЙДОВ,
Инсон ҳуқуқлари бўйича
Ўзбекистон Республикаси
Миллий маркази
директори**

НЮРНБЕРГ ЖАРАЁНИ НИМА?

1945 йил 20 ноябрда Германиянинг Нюрнберг шахрида Учинчи рейхнинг юқори мартабали раҳбарлари устидан суд жараёни бошланганди. Унда жаҳон урушини қўзғаган ва ўн милионлаб одамларнинг умрига зомин бўлган сиёсий режимнинг жинонӣ қилимларни кўриб чиқилган.

Давлатимиз раҳбари Тошкент шахridagi Темурбеков мактаби қурилиши доир тақдимот билан ҳам танишиди ва зарур кўрсатмалар берди.

ЎЗА

бери қисми осиб ўлдириш, бошқалари узок йиллик камоқ жазосига ҳукм қилинган. Трибунал СС, СД, гестапо ҳамда нацистлар партияси раҳбаријатини жинонӣ ташкилотлар, деб топган.

Суд жараёни ўтказиладиган жой сифатида Нюрнберг таъланди. Бунинг бир нечта сабаби бор эди.

Биринчидан, Америка оккупация зонасида бўлган Нюрнбергга уруш пайтида учнада ҳарни зарар етмаган эди.

Иккинчидан, бу ерда шундай кўламдаги суд жараёни ўтказиш учун жуда қулай бўлган “Адолат саройи” жойлашган бўлиб, у судланувчилик сакланётган Нюрнберг турмаси билан туташ эди.

Учинчидан, Нюрнберг мағаруви жиҳатдан нацистлар учун катта аҳамияти эга бўлиб, Гитлер ҳокимиётга келганидан сўнг Немис национал-социалистик ишни партияси курултойлари доим ўша ерда ўтказилган. 1935 йили бу шаҳарда миллионлаб одамларнинг укубат чекиши ва ҳалокатига сабаб бўлган “Нюрнберг иркӣ қонунлари” қабул қилинган.

Ушбу суд Европа мамлакатларига ҳарши Гитлер агрессияси тарихига нуқта қўйанди. Шу билан бирга, янги жаҳон урушларининг олдини олишга хизмат қиливчи халқаро ҳуқуқнинг илғор нормалари шаклланши учун ҳам замин бўлган эди.

Бундан 75 йил илгари жаҳон тарихида илк бор нацистларнинг асосий ҳарбий жиҳотчилари устидан бошланган тарихий Нюрнберг суд жараёни ҳакида кўплаб китоблар ва мақолалар ёзилган, илмий ишлар ҳимоя қилинган. Шу билан бирга, тарихнинг йўрүғи янги авлодга бу ҳаҷда холос ахборот етказишнинг нақадар муҳимлигини ҳамиша эслатиб туради.

Давоми 3-бетда

Илм-фан

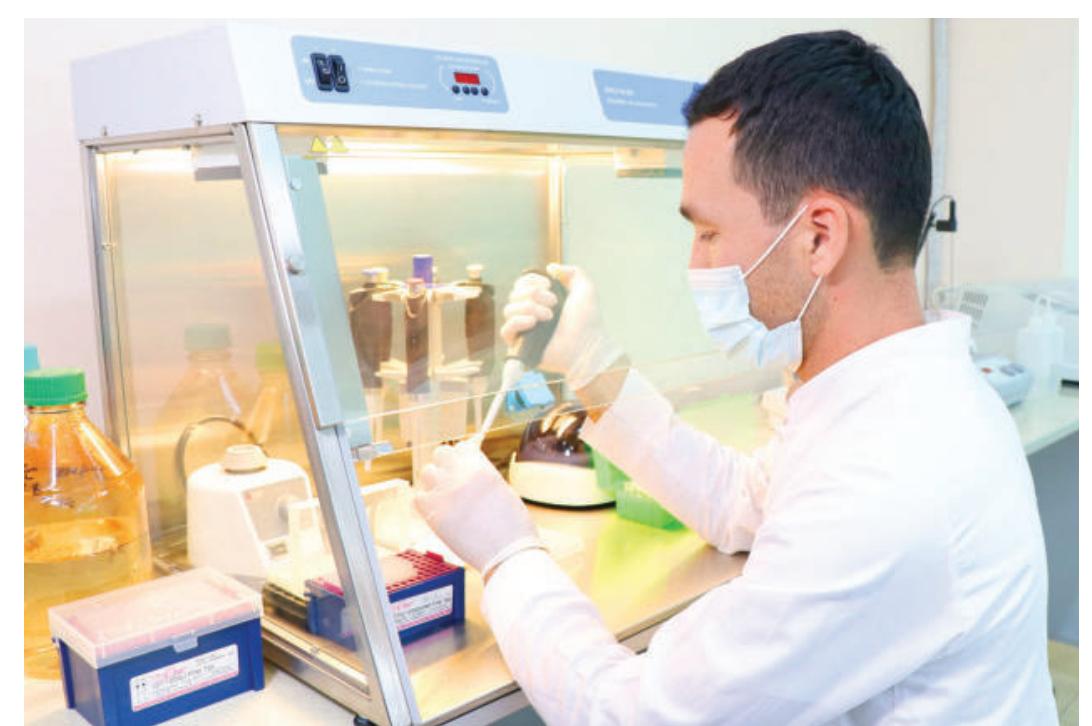
БИОТЕХНОЛОГИК ҮСИМЛИК НАВЛАРИ

халқ саломатлиги ва иқтисодий барқарорлик кафолати

Геном ва генетик хилма-хилликни ўрганиш бўйича фундаментал, амалий ва инновация ишларини амалга ошириш, қишлоқ ҳўжалиги экинлари, доровор ва техник ўсимликлар тузилиши ҳамда фоолигини ўрганиш, ургучилик билан боғлиқ ишлар, уларни турли шароитда синаш ҳамда ишлаб чиқаришга татбик қилиш бугунги куннинг муҳим вазифасидир.

Ўзбекистон Фанлар академияси ҳузурдаги Геномика ва биоинформатика маркази томонидан замонавий ген ва ҳуҗайра мұхандислиги, геном ва виртуал селекция дастурларини ишлаб чиқиши ҳамда улардан фойдаланиб, атроф-муҳит ва одамлар учун хавфсиз, касаллик ва зараркунданларга чидамли, турли тупроқ-иклим шароитига мос янги ўсимлик навларини яратиш борасида муайян ишлар амалга оширилмоқда. Бундан ташари, марказда қишлоқ ҳўжалиги соҳасининг янги йўналишларида ҳам илмий ишлар олиб борилияти.

Давоми 4-бетда

Янги ташабbus

ТАДБИРКОРИК ВА БИЗНЕС АКАДЕМИЯСИ ишбилиармон ёшларни тайёрлаш ҳамда уларда халқаро савдо малакасини шакллантиришга хизмат қиласиди

Фарғона вилояти қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини етишириш ва экспорт қилишида ўзига хос тажрибага эга. Айниқса, мева-сабзавот экспортни бўйича мазкур вилоят мамлакатимизда етакчи ўринни эталайдайди. Олтиари, Қува ва бошқа туманларда етиширилаётган сархил мевао минг дардга даво сабзватларга жаҳон бозорида ҳам талаб ортиб бормоқда.

Бу борадаги самарадорликни янада ошириш, мазкур йўналишда экспорти корхона ва тадбиркорларга кўмак бериш, уларнинг халқаро майдонга тўғридан-тўғри чиқишига кенг йўл очи максадида Ўзбекистон Экспортчилари учиомаси ташабbusи билан Фарғона шахрида илк Тадбиркорлик ва бизнес академияси ташкил этилди. “Тадбиркорлар уйда иш бошлаган Академиянинг тантанали очиши маросимида иштирок этган меҳмонлар ушбу замонавий маскан ёш ишбилиармонларга экспорт борасида зарур ил бериш, рақамли иқтисодийнинг мазмун-моҳиятини ўргатиш ҳамда ўзбек маҳсулотларини жаҳон бозорига олиб чиқиши янада фоаллаштиришга хизмат қиласини таъқидлади.

Давоми 2-бетда

Тарихнинг муҳим саҳифалари

БУЮК ФАЛАБА ВА НЮРНБЕРГ САБОҚЛАРИ

Ўзбекистонга уруш олови ичидаги қолган Республикалардан 1,5 миллион киши, жумладан, 250 минг нафар бола эвакуация қилинган. Халқимиз уларга бошпана берди, меҳр-оқибат ватанхонидаги бурда нонини баҳам кўриб, юксак инсонпарварлик фазилатларини намоён этди.

Бошланиши 1-бетда

ЎЗБЕКИСТОН – ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИДА

Кейнинг йилларда изчиллик билан амалга оширилган илмий тадқиқотлар туфайли Ўзбекистоннинг Иккинчи жаҳон урушидаги иштироки, қаҳрамонлар — оталаримиз ва боборларни жасорати хусусида ниҳоятда муҳим янги далилларга эга бўлдик. Ушбу тадқиқотлар натижалари айни пайтада оммавий ахборот воситаларидан, янги китоб ва альбомларда кенг ёрителимоқда.

Хусусан, шу вакта қадар республикамиз худудида ўша даврда яшаган 6 миллион 551 минг кишидан салкам 1 миллион 500 минг нафари урушда иштирок этган деб хисобланарди. Сўнгги маълумотлар эса, Ўзбекистондан фронта кариб 1 миллион 951 минг киши сафарбар этилганидан далолат бермодарди. Бу ўзбекистонликларнинг ҳар утасидан биттаси кўлига курол олиб, фашизмга карши жангга отланган, деганидир.

Яна айрим рақамларга тўхтамоқчиман: иллари жангларда 396 минг нафар ватандoshimiz ҳалок бўлган деб хисобланган бўлса, аслида, ушбу рақам 538 мингдан зиёдидан ташкил этиши аниқланади. Бундан ташкири, шу вакта қадар бедарак йўқолгандар хакида ишончли маълумотларга эга эмасдиқ. Бугун аён бўлмоқдаки, 158 минг нафардан ортиқ юртошимиш уруш йилларида бедарак йўқолган экан.

Тошкент вилоятида яшаган ва уруш оқибатида беш ўғидан жудо бўлган, тўрт келини бева ҳамда беш нафар невараси етим қолган мушфик онаизор Зулфия Зокирова матонат ва фидойлик тимсоли хисобланади.

Нидерландиядаги "Амерсфорт" ўлим лагерига ташланган 101 нафар ўзбекистонлик жангчининг кисмати ҳам ўта фожиалидир. Геббелльснинг режесиага кўра, бу асирапар немис армиясининг руҳини кўтишида муҳим роль ўйнашпари керак бўлган.

Яъни, ўлим лагерининг баланд тўсиклар ва тиканлар билан уралган очик осмон остидаги саҳнида азобу қўйнокларга солинган оч-юпун, хаста ҳамда тинкаси куриган ўзбек асирапар бир бухане нон учун узаро талашиб-тортишиб, кинокамераларга "қизиқарли" саҳна намойиш этишлари кутилганди. Аммо бу қабих режа чип-пакка чиқади.

Нон учун хеч ким талашиб-бўғишмайди. Аксинча, асирапарнинг энг кичиги оҳиста бориб, уни ердан кўтаради. Атрофа сукуннат чўкади. Навкорон асири нонни эҳтиётлаш кўлига олади ва худди мукаддас Куръонни тавоф этгани каби, ун марта улади ва ҳар гал кўзига суртади. Кейин нонни асирапарнинг энг ёши улуғига олиб боради.

Сўнгра ўзбеклар бир давра атрофидаги чордана куриб ўтирадилар ва нон ушоқларини бир-бирларига узатса бошлайдилар. Ҳар бир асири ўз улуши текканида, иссиқ нон тафтада авал хувочуни иситиб олар, шундан сўнг шошмасдан ва кўзларини юмгана хузур килиб тановуши килишга киришарди. Фаройиб зиёфат якунига етгач, ўлим лагери узра "Худода шуру" деган жўровоз шукроналик дуоси янграйди.

Ушбу манзара нацистларнинг шармандали мувоффақиятсизлигидан далолат берарди ва шу боис, Рейх ҳуқуқатларида бу ҳақда хеч кандай маълумот сакланни колмаган. Яхудийларнинг оғзидан кўпориб олинган ҳар битта тиш тўғрисидаги батағсил хисобот ёзиб қолдиган немис фашистлари "Амерсфорт" ўлим лагерига ташланган 101 нафар ўзбекистонлик жангчидан қандай шарманда бўлганларни доир барча ҳуқуқатларни якосин килган.

Ушбу аччиқ ва ибратли тарихий воқеани менга биринчи марта

2017 йил майда ўша пайтада БМТнинг Инсон ҳуқуқларни бўйича Олий комиссари сифатига Ўзбекистонга ташриф буюрган Зайд Раад ал-Хусайн сўзлаб берганди.

Голландиялик журналист Ремко Рейдинг тақчил далилларни тўплаб, бу ҳақда муҳим тадқиқот чоп этиргани диккатга лойиқдир. Фалабанинг 75 йиллиги муносабати билан Ўзбекистонда "101" номли китоб нашр этилди ва шу асосда бадий фильм тасвирига олинди.

Ўзбекистонга уруш олови ичидаги қолган Республикалардан 1,5 миллион киши, жумладан, 250 минг нафар бола эвакуация қилинган. Халқимиз уларга бошпана берди, меҳр-оқибат ватанхонидаги бурда нонини баҳам кўриб, юксак инсонпарварлик фазилатларини намоён этди.

Биз Иккинчи жаҳон уруши даврида ўн миллионлаб кишилар курбон бўлғанлиги билан боғлиқ инсоният бошига тушган бундай улкан фожиани ҳамиши ёдда сақлашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Шу мəнода, Нюрнберг процесси — нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Шу мəнода, Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

Нюрнберг процесси

— нафакат ҳарбий жиноятчиларга нисбатан одил судлов, жиноятчиларни ҳамма саклашимиз керак. Башарият XX асрда инсон зотига нисбатан содир этилган бу қадар шафқатсизликларга жаҳон тарихи давомида сира дуч келмаганди.

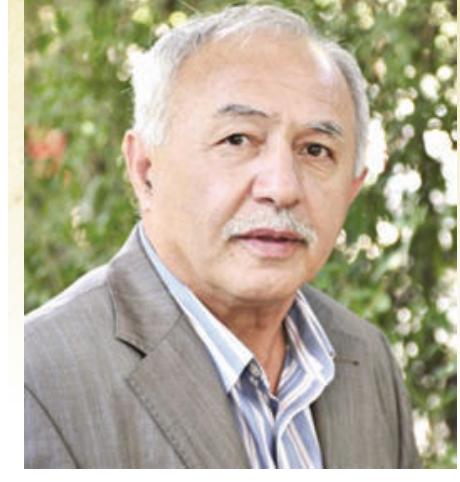
Нюрнберг процесси

Олимлар олами

ЗИЁЛИ ЙЎЛ, МУНАВVAR ЙЎЛ

Хуршид ДЎСТМУҲАММАД,
ёзувчи

Форс тилидан имтиҳон куни ҳам етиб келди. Талабалар астойдил тайёргарлик кўргани бежиз эмас. Чунки қаттиққўллик, талабчаниклида Босит Мусаевга тенг келдиганий ўқук. Қолаверса, негадир бугун домланинг авзон чатокроқ — ҷеҳраси очилмас, билимдонлик даъвосидаги талабани “қоқитлирадиган” саволларни язмай қалаштирилар, бунинг оқибатида, мана, гуруҳшодлардан бирортаси “З”дан юкорисини ололмади. Нихоят, гуруҳнинг сўнгиги вакилига навбат келди. Уйнинг жавоблари шу қадар равон ва бехато эдик, Мусаев домла бирдан бош чайқаб, “тушимми-ўнгими!” дегандек кўзларини катта-катта очиб, рўпарасида ўтирган йигитга қаради. Қарди-ю, шаштидан тушмади.

— Тўрт! — деди пинагини бузмай. Талаба йигит буш келмади.

— Нега “турт”? Бирорта хато қилдими?

Домла бир зум жим копди, дарҳақиқат, йигитнинг жавобларидан хато топмаганди. Лекин...

— Учта сўз сўрайман, топсангиз, марра сизники.

— Бемалол, — деди талаба йигит дадилликни кўлдан бермай.

Домла очидан-очиқ шафкатсизлик килди, яъни кўшичма саволларни мураккаб мумтоз форс адабиети намуналаридан танлади. Унинг назаридаги “беш” баҳоға да вогарлик қилаётган талаба йигит бу саволларга жавобан оғиз очомласлиги тайин эди. Бирок... талаба шу қадар байрон жавоб қайтарди, хурматли домла қўзини олиб қиршиша жой топломай қолди.

— Яна битта савол, — деди у шошиб қолгандаги ўнгайлизсанни.

Бу вақтда талаба йигитнинг ҳам сабри туғаганди.

— Домлакон, — деди у хурмат саклаган хонда, лекин қаттияти билан, — сиз аввал ваъдага биноан бахони кўйинг, сунг қанча саволнинг бўлса, мен тайёрман!

Тошкент давлат универсitetining Шарқ тиллари факультетида бўйл үтган ушбу воқеага сўз эмас, 50 йилдан оши, қаттиқўлдомга бўш келмаган билимдон талабанинг исим-шарифи эса Нематуллох Иброҳимов эди!

Орадан озмунча сувлар гоҳ сокин, гоҳ жўшин, гоҳ айқиб оқиб ўтдими?! Инсон хаётининг ўзак-ўзагини ташкил этган тақдир, кисмат дарёси қандай оқади, қаёкларга бош олиб оқади, ўзининг адокзис мавқалирида бандасига не инъомларни хади қилип, канчаларидан уни мусою этиди — буни ҳеч кимса башорат киломаслиги мукаррар, аммо, лекин қодир Плавардигор бандасини “максад, маслак, сабот” дея атамлиш бебаҳо түйгулар ила қувватларига ҳамки, солиҳ ва соглот ўйла юриши — бу ёғи энди фокалит инсоннинг ўзига, унинг салоҳияти, жаҳди, матонатига ҳавона!

Шарқ тиллари орасида худуд ва нуғус жиҳатидан хитой, араб, япон тиллари етакчилик килиши маълум. Бирор таҳрих вөкони замонларда араб тили мутахассисларига кўн ҳам ишонч билдирилвермаган. Шарқшунослик мутахассислиги келажаги йўқ соҳа сифатидаги қаралган. Нематуллох Иброҳимов эса болаликда қабиға мурхланган орзудан кечмади. Маслак йўйида қаттияти, сабот кўрсатди.

Урущдан кейинги оғир йилларда оддий ахоли орасида рўзгор — тириклидан мухимроқ ташвиш бўлмаган. Лекин Марғилоннинг машҳурдан машҳур “Маориф” маҳалласининг (бурungi номи “Чорбог”) оқсоколи, таникии тадбиркор Иброҳимонкага ага Дуводор мактаб ёшига етган ўғлидаги лаёбат ва иштиёқи жуда эрта пайяди. Нематуллох фоъядда йоғтда зийрар, укувли, мутолаага мойил, хотириси пухталиги билан

бўладиган иш эмасди, зоро, гап тафаккурни ўзгартириш, соҳага бўлган турли паст-баҳандарга қарашларни согломлашириш ҳақида бормоқда эди.

Институт раҳбарияти узбек шарқшуносиги фанига ташам тошини кўйган ўнлаб улкан олимларнинг номи ва меҳнатларни шарафлайди, бу борада йоғтда ўзбекона, керак бўлса, шарқона бағрикенглик намунасини кўрсан. Илми, малакати мутахасисларни ўзозланди, меҳнатлари қадр топди. Йил ўтгани сайн институт жамоатчиликнинг “илмий нигоҳи” дунё жугоғрик харитасининг янада бепоён худудларини қамраб ола бошлади.

1970 йилда Тошкент давлат университети Шарқ тиллари факультетининг араб тили бўлими муввафқиятли тутагатн. Нематуллох Иброҳимов меҳнат фаoliyatiни ушбу олийгоҳда ўқитувчиликдан бошлар экан, бир йўла илмий тадқиқот ишларига ҳам киришди. Собиқ иттифоқ Фанлар академияси Шарқшунослик инститuti аспирантурасида таҳсилни давом эттири.

ХУСУСИ. Шарқ тиллари факультетининг араб тили бўлимини муввафқиятли тутагатн. Нематуллох Иброҳимов мазкур фундаментал аспарнинг туронзами халқлари тархи бўйича кимматли манба сифатида тадқиқ этишини ўз олдига мақсад қилиб кўйди.

Жама 18 фаслдан иборат “Саёхатнома” асарининг 8-фасли “Султон Узбекхон юрти — кипчок”, 9-фасли эса “Утра Осиё” деб атади. Мазкур фаслларда Ибин Баттута “Барча мусулмон мамлакатларини кезиб чиқсан сўнгиги бўлак” тарбири. Хофиз, Бедилнинг форсийдаги газалларига ошно бўлиб улугран, бир сўз билан айтганда, ёшлидек олинган илим маҳзани қалға ўзининг ўчмас мухрини босган — хайётини мақсад, маслак жой топломай қолди.

— Яна битта савол, — деди у шошиб қолгандаги ўнгайлизсанни.

Бу вақтда талаба йигитнинг ҳам сабри туғаганди.

— Домлакон, — деди у хурмат саклаган хонда, лекин қаттияти билан, — сиз аввал ваъдага биноан бахони кўйинг, сунг қанча саволнинг бўлса, мен тайёрман!

Тошкент давлат университетининг Шарқ тиллари факультетида бўйл үтган ушбу воқеага сўз эмас, 50 йилдан оши, қаттиқўлдомга бўш келмаган билимдон талабанинг исим-шарифи эса Нематуллох Иброҳимов эди!

XX асрнинг бошлари — 1918 йилда Туркистон шарқшунослик инститuti ташкил этилиши чинакам тарихи воқеа эди. Бирок орадан 6 йил утиб, бу институт Утра Осиё давлат университетига фақулет сифатида кўшиб юборири, орадан яна 6-7 йил ўтар-ўтмас фақулет аввал педагогика факультетига айлантирилиб, кейин бутунлай тутагатиди. Иккичин жаҳон урушининг сўнгиги йилларига келиб, шарқ тилларида бўлган эҳтиёжга кура, Утра Осиё давлат университетида фақулет фаoliyati тикилди. Орадан беш йил утиб, унинг қалдирғочлари ҳаётга йўлни айтишди.

ХУСУСИ. XX асрнинг бошлари — 1918 йилда Туркистон шарқшунослик инститuti ташкил этилиши чинакам тарихи воқеа эди. Бирок орадан 6 йил утиб, бу институт Утра Осиё давлат университетига фақулет сифатида кўшиб юборири, орадан яна 6-7 йил ўтар-ўтмас фақулет аввал педагогика факультетига айлантирилиб, кейин бутунлай тутагатиди. Иккичин жаҳон урушининг сўнгиги йилларига келиб, шарқ тилларида бўлган эҳтиёжга кура, Утра Осиё давлат университетида фақулет фаoliyati тикилди. Орадан беш йил утиб, унинг қалдирғочлари ҳаётга йўлни айтишди.

ХУСУСИ. XX асрнинг бошлари — 1918 йилда Туркистон шарқшунослик инститuti ташкил этилиши чинакам тарихи воқеа эди. Бирок орадан 6 йил утиб, бу институт Утра Осиё давлат университетига фақулет сифатида кўшиб юборири, орадан яна 6-7 йил ўтар-ўтмас фақулет аввал педагогика факультетига айлантирилиб, кейин бутунлай тутагатиди. Иккичин жаҳон урушининг сўнгиги йилларига келиб, шарқ тилларида бўлган эҳтиёжга кура, Утра Осиё давлат университетида фақулет фаoliyati тикилди. Орадан беш йил утиб, унинг қалдирғочлари ҳаётга йўлни айтишди.

ХУСУСИ. XX асрнинг бошлари — 1918 йилда Туркистон шарқшунослик инститuti ташкил этилиши чинакам тарихи воқеа эди. Бирок орадан 6 йил утиб, бу институт Утра Осиё давлат университетига фақулет сифатида кўшиб юборири, орадан яна 6-7 йил ўтар-ўтмас фақулет аввал педагогика факультетига айлантирилиб, кейин бутунлай тутагатиди. Иккичин жаҳон урушининг сўнгиги йилларига келиб, шарқ тилларида бўлган эҳтиёжга кура, Утра Осиё давлат университетида фақулет фаoliyati тикилди. Орадан беш йил утиб, унинг қалдирғочлари ҳаётга йўлни айтишди.

ХУСУСИ. XX асрнинг бошлари — 1918 йилда Туркистон шарқшунослик инститuti ташкил этилиши чинакам тарихи воқеа эди. Бирок орадан 6 йил утиб, бу институт Утра Осиё давлат университетига фақулет сифатида кўшиб юборири, орадан яна 6-7 йил ўтар-ўтмас фақулет аввал педагогика факультетига айлантирилиб, кейин бутунлай тутагатиди. Иккичин жаҳон урушининг сўнгиги йилларига келиб, шарқ тилларида бўлган эҳтиёжга кура, Утра Осиё давлат университетида фақулет фаoliyati тикилди. Орадан беш йил утиб, унинг қалдирғочлари ҳаётга йўлни айтишди.

ХУСУСИ. XX асрнинг бошлари — 1918 йилда Туркистон шарқшунослик инститuti ташкил этилиши чинакам тарихи воқеа эди. Бирок орадан 6 йил утиб, бу институт Утра Осиё давлат университетига фақулет сифатида кўшиб юборири, орадан яна 6-7 йил ўтар-ўтмас фақулет аввал педагогика факультетига айлантирилиб, кейин бутунлай тутагатиди. Иккичин жаҳон урушининг сўнгиги йилларига келиб, шарқ тилларида бўлган эҳтиёжга кура, Утра Осиё давлат университетида фақулет фаoliyati тикилди. Орадан беш йил утиб, унинг қалдирғочлари ҳаётга йўлни айтишди.

ХУСУСИ. XX асрнинг бошлари — 1918 йилда Туркистон шарқшунослик инститuti ташкил этилиши чинакам тарихи воқеа эди. Бирок орадан 6 йил утиб, бу институт Утра Осиё давлат университетига фақулет сифатида кўшиб юборири, орадан яна 6-7 йил ўтар-ўтмас фақулет аввал педагогика факультетига айлантирилиб, кейин бутунлай тутагатиди. Иккичин жаҳон урушининг сўнгиги йилларига келиб, шарқ тилларида бўлган эҳтиёжга кура, Утра Осиё давлат университетида фақулет фаoliyati тикилди. Орадан беш йил утиб, унинг қалдирғочлари ҳаётга йўлни айтишди.

ХУСУСИ. XX асрнинг бошлари — 1918 йилда Туркистон шарқшунослик инститuti ташкил этилиши чинакам тарихи воқеа эди. Бирок орадан 6 йил утиб, бу институт Утра Осиё давлат университетига фақулет сифатида кўшиб юборири, орадан яна 6-7 йил ўтар-ўтмас фақулет аввал педагогика факультетига айлантирилиб, кейин бутунлай тутагатиди. Иккичин жаҳон урушининг сўнгиги йилларига келиб, шарқ тилларида бўлган эҳтиёжга кура, Утра Осиё давлат университетида фақулет фаoliyati тикилди. Орадан беш йил утиб, унинг қалдирғочлари ҳаётга йўлни айтишди.

ХУСУСИ. XX асрнинг бошлари — 1918 йилда Туркистон шарқшунослик инститuti ташкил этилиши чинакам тарихи воқеа эди. Бирок орадан 6 йил утиб, бу институт Утра Осиё давлат университетига фақулет сифатида кўшиб юборири, орадан яна 6-7 йил ўтар-ўтмас фақулет аввал педагогика факультетига айлантирилиб, кейин бутунлай тутагатиди. Иккичин жаҳон урушининг сўнгиги йилларига келиб, шарқ тилларида бўлган эҳтиёжга кура, Утра Осиё давлат университетида фақулет фаoliyati тикилди. Орадан беш йил утиб, унинг қалдирғочлари ҳаётга йўлни айтишди.

ХУСУСИ. XX асрнинг бошлари — 1918 йилда Туркистон шарқшунослик инститuti ташкил этилиши чинакам тарихи воқеа эди. Бирок орадан 6 йил утиб, бу институт Утра Осиё давлат университетига фақулет сифатида кўшиб юборири, орадан яна 6-7 йил ўтар-ўтмас фақулет аввал педагогика факультетига айлантирилиб, кейин бутунлай тутагатиди. Иккичин жаҳон урушининг сўнгиги йилларига келиб, шарқ тилларида бўлган эҳтиёжга кура, Утра Осиё давлат университетида фақулет фаoliyati тикилди. Орадан беш йил утиб, унинг қалдирғочлари ҳаётга йўлни айтишди.

ХУСУСИ. XX асрнинг бошлари — 1918 йилда Туркистон шарқшунослик инститuti ташкил этилиши чинакам тарихи воқеа эди. Бирок орадан 6 йил утиб, бу институт Утра Осиё давлат университетига фақулет сифатида кўшиб юборири, орадан яна 6-7 йил ўтар-ўтмас фақулет аввал педагогика факультетига айлантирилиб, кейин бутунлай тутагатиди. Иккичин жаҳон урушининг сўнгиги йилларига келиб, шарқ тилларида бўлган эҳтиёжга кура, Утра Осиё давлат университетида фақулет фаoliyati тикилди. Орадан беш йил утиб, унинг қалдирғочлари ҳаётга йўлни айтишди.

ХУСУСИ. XX асрнинг бошлари — 1918 йилда Туркистон шарқшунослик инститuti ташкил этилиши чинакам тарихи воқеа эди. Бирок орадан 6 йил утиб, бу институт Утра Осиё давлат университетига фақулет сифатида кўшиб юборири, орадан яна 6-7 йил ўтар-ўтмас фақулет аввал педагогика факультетига айлантирилиб, кейин бутунлай тутагатиди. Иккичин жаҳон урушининг сўнгиги

